KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 4.6.2025 r.
COM(2025) 219 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Niderlandów

{SWD(2025) 219 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Niderlandów

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97[1], w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania[2], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

Kwestie ogólne

(1) W rozporządzeniu (UE) 2024/1263, które weszło w życie 30 kwietnia 2024 r. wskazano, że celem ram zarządzania gospodarczego jest wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w TFUE. Europejski semestr obejmuje w szczególności formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem. Rozporządzenie przyczynia się również do zapewnienia poczucia odpowiedzialności za politykę fiskalną na szczeblu krajowym i koncentruje się na perspektywie średniookresowej tej polityki oraz jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie ma obowiązek przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny zawierający

[1] Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

jego zobowiązania dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji, obejmujący okres 4- lub 5-letni, w zależności od długości kadencji parlamentarnej w tym państwie członkowskim. Ścieżka wydatków netto[3] przewidziana w tych planach musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie trzy lata.

(2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241[4] ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności („RRF") weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. RRF zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, tworząc w ten sposób impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej RRF przyczynia się do odbudowy gospodarczej i społecznej, pobudzając jednocześnie zrównoważone reformy i inwestycje, które promują w szczególności zieloną i cyfrową transformację oraz zwiększają odporność gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.

(3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435[5] („rozporządzenie w sprawie REPowerEU"), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukowanie zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomoże to osiągnąć bezpieczeństwo energetyczne i zdywersyfikować dostawy energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Niderlandy dodały do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

(4) 8 lipca 2022 r. Niderlandy przedłożyły Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na

---

[3] Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263: „wydatki netto" oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o: (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

[4] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

podstawie art. 19 tego rozporządzenia Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny określonymi w załączniku V. W dniu 4 października 2022 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą zatwierdzającą ocenę planu odbudowy i zwiększania odporności Niderlandów[6], który zmieniono dnia 17 października 2023 r. na podstawie przepisów art. 18 ust. 2 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego z tytułu bezzwrotnego wsparcia finansowego, a także w celu włączenia rozdziału REPowerEU[7]. Tę decyzję wykonawczą Rady zmieniono w dniu 17 października 2023 r., a następnie w dniu 5 listopada 2024 r.[8] Ostatni przegląd decyzji wykonawczej Rady przyjęto w dniu 13 maja 2025 r. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji – zgodnie z art. 24 ust. 5 – stwierdzającej, że Niderlandy osiągnęły w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób wymaga, aby działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi dotyczącymi tej samej reformy lub inwestycji nie zostały odwrócone.

(5) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada, na zalecenie Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie wyznaczenia ścieżki wydatków netto Niderlandów[9]. Plan – przedłożony zgodnie z art. 11 i art. 36 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) 2024/1263 – obejmuje lata 2025–2028 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres czterech lat.

(6) W dniu 26 listopada 2024 r. Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Niderlandów na 2025 r. W tym samym dniu, działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2025 r., w którym wskazała Niderlandy jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu 2025, w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro[10] w dniu 13 maja 2025 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu – 10 marca 2025 r.

(7) 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała „Kompas konkurencyjności” – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności UE w ciągu najbliższych pięciu lat. W dokumencie tym wskazano trzy wymogi transformacyjne dotyczące zrównoważonego wzrostu gospodarczego: (i) innowacje, (ii) dekarbonizację i konkurencyjność oraz (iii) bezpieczeństwo. Aby zlikwidować lukę innowacyjną, UE dąży do wspierania innowacji przemysłowych, rozwoju przedsiębiorstw typu *start-up* za pomocą inicjatyw takich jak unijna strategia na rzecz przedsiębiorstw typu *start-up* i przedsiębiorstw *scale-up* oraz promowania wykorzystania zaawansowanych

---

6 Decyzja wykonawcza Rady z dnia 4 października 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Niderlandów (ST 12275/22 INIT; ST 12275/22 INIT ADD 1).

7 Decyzja wykonawcza Rady z dnia 17 października 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 4 października 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Niderlandów (ST 13613/1/23, 13613/23 REV 1; ST 13613/1/23 ADD1 REV1).

8 ST 13789/24 INIT; ST 13789/24 ADD 1 REV 1.

9 Zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. w sprawie wyznaczenia ścieżki wydatków netto Niderlandów, Dz.U. C/2025/648, 10.2.2025.

10 Zalecenie Rady z dnia 13 maja 2025 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

technologii takich jak sztuczna inteligencja i informatyka kwantowa. Z myślą o bardziej zielonej gospodarce Komisja nakreśliła kompleksowy Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii oraz Pakt dla czystego przemysłu w celu zapewnienia, aby przejście na czystą energię było racjonalne pod względem kosztów, sprzyjało konkurencyjności – zwłaszcza w sektorach energochłonnych – i napędzało wzrost gospodarczy. Aby ograniczyć nadmierne zależności i zwiększyć bezpieczeństwo, Unia dąży z determinacją do wzmocnienia globalnych partnerstw handlowych, dywersyfikacji łańcuchów dostaw oraz zapewnienia dostępu do surowców krytycznych i źródeł czystej energii. Priorytety te opierają się na horyzontalnych czynnikach sprzyjających, którymi są uproszczenie regulacyjne, pogłębienie jednolitego rynku, finansowanie konkurencyjności oraz unia oszczędności i inwestycji, promowanie umiejętności i wysokiej jakości miejsc pracy, a także lepsza koordynacja polityk UE. Kompas konkurencyjności jest skoordynowany z europejskim semestrem, co zapewnia spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami Komisji oraz jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, wspierając tym samym zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

(8) W 2025 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z wdrażaniem RRF. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach. Te zalecenia dla poszczególnych krajów pozostają równie istotne dla oceny zmienionych planów odbudowy i zwiększania odporności zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(9) Zalecenia dla poszczególnych krajów na 2025 r. obejmują główne wyzwania w zakresie polityki gospodarczej, które nie zostały dostatecznie rozwiązane przez działania ujęte w planach odbudowy i zwiększania odporności – z uwzględnieniem odpowiednich wyzwań wskazanych w zaleceniach dla poszczególnych krajów z lat 2019–2024.

(10) W dniu 4 czerwca 2025 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2025 r. dotyczące Niderlandów. Oceniła w nim postępy Niderlandów we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Niderlandy. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoją Niderlandy. Oceniono w nim również postępy Niderlandów we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(11) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Niderlandów na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011. Główne ustalenia z oceny podatności Niderlandów na zagrożenia makroekonomiczne, którą Komisja przeprowadziła do celów tego rozporządzenia, opublikowano w dniu 13 maja 2025 r.[11] W dniu 4 czerwca 2025 r. Komisja stwierdziła, że w Niderlandach występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. W szczególności istotne znaczenie mają nadal podatności na

[11] SWD(2025) 71 final.

zagrożenia związane z wysokim zadłużeniem sektora prywatnego w kontekście przeszacowanego rynku nieruchomości oraz z dużą nadwyżką obrotów bieżących pomimo pewnej poprawy, w tym większej dynamiki popytu krajowego; podatności te mają znaczenie transgraniczne. Nadwyżka obrotów bieżących należy do największych w strefie euro i zgodnie z prognozami utrzyma się na wysokim poziomie. Z punktu widzenia oszczędności i inwestycji wszystkie sektory gospodarki przyczyniają się do powstania nadwyżki. Nadwyżka sektora przedsiębiorstw wynika w znacznym stopniu z działalności przedsiębiorstw niefinansowych za granicą oraz z udziału zysków zatrzymanych przez przedsiębiorstwa wielonarodowe. Mimo że wzrost konsumpcji i inwestycji był głównym motorem ożywienia gospodarczego po pandemii, Niderlandy pozostają w tyle za strefą euro pod względem poziomu inwestycji przedsiębiorstw i inwestycji publicznych. Zadłużenie gospodarstw domowych pozostaje jednym z najwyższych w UE, ale znacznie spadło dzięki efektom mianownika, a zaciąganie kredytów przez gospodarstwa domowe znacznie wzrosło w 2024 r. Ceny nieruchomości mieszkalnych rosły w ubiegłym roku w coraz szybszym tempie, a w 2025 r. spodziewany jest ich dalszy silny wzrost, ponieważ nadal nie rozwiązano istotnych problemów strukturalnych. Postępy w realizacji polityki są ograniczone. Podjęto pewne działania, które mogą zmniejszyć nadwyżkę obrotów bieżących, ale ich ogólny wpływ nie powinien być znaczący. Podjęto również pewne działania mające na celu zwiększenie podaży mieszkań, ale działania mające na celu zmniejszenie zachęt do zaciągania pożyczek i kredytów przez gospodarstwa domowe były ograniczone. Niedawne wprowadzenie ograniczeń dotyczących czynszów stanowi zagrożenie dla rozwoju prywatnego i społecznego rynku najmu.

Ocena rocznego sprawozdania z postępów

(12) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada zaleciła Niderlandom następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 3,5 % w 2025 r., 3,3 % w 2026 r., 3,0 % w 2027 r. i 3,0 % w 2028 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym w odniesieniu do 2023 r. wynoszącym 10,4 % w 2025 r., 14,0 % w 2026 r., 17,5 % w 2027 r. i 21,0 % w 2028 r. W dniu 29 kwietnia 2025 r. Niderlandy przedłożyły swoje roczne sprawozdanie z postępów[12] zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto oraz realizacji reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania zidentyfikowane w zaleceniach dla poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Niderlandów z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(13) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zaleciła uruchomienie w skoordynowany sposób krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu w celu wsparcia działań UE na rzecz szybkiego i znacznego zwiększenia wydatków na obronę, a Rada Europejska pozytywnie przyjęła ten wniosek w dniu 6 marca 2025 r.

[12] Roczne sprawozdania z postępów za 2025 r. są dostępne pod adresem: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en?prefLang=pl.

(14) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat[13] deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Niderlandów, który w 2023 r. wynosił 0,4 % PKB, wzrósł do 0,9 % w 2024 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł z poziomu 45,2 % PKB na koniec 2023 r. do 43,3 % na koniec 2024 r. Zgodnie z obliczeniami Komisji zmiany te odpowiadają stopie wzrostu wydatków netto na poziomie 6,8 % w 2024 r. W rocznym sprawozdaniu z postępów za 2025 r. Niderlandy szacują wzrost wydatków netto w 2024 r. na 5,7 %. Komisja szacuje, że wzrost wydatków netto był wyższy niż w rocznym sprawozdaniu z postępów. Różnica między obliczeniami Komisji a szacunkami organów krajowych wynika z niewielkich rozbieżności w szacowanym wpływie działań dyskrecjonalnych po stronie dochodów. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej[14], który uwzględnia zarówno wydatki finansowane ze środków krajowych, jak i z budżetu UE, był w 2024 r. zasadniczo neutralny.

(15) Zgodnie z rocznym sprawozdaniem z postępów scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe Niderlandów, przewiduje wzrost realnego PKB na poziomie 1,9 % w 2025 r. i 1,5 % w 2026 r. oraz inflację HICP na poziomie 3,0 % w 2025 r. i 2,4 % w 2026 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. realny PKB wzrośnie o 1,3 % w 2025 r. i o 1,2 % w 2026 r., a inflacja HICP wyniesie 3,0 % w 2025 r. i 2,0 % w 2026 r.

(16) W rocznym sprawozdaniu z postępów przewiduje się wzrost deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do 2,3 % PKB w 2025 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 45,0 % do końca 2025 r. Zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 7,9 % w 2025 r. W prognozie Komisji z wiosny 2025 r. przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2025 r. wyniesie 2,1 % PKB. Wzrost deficytu w 2025 r. odzwierciedla głównie obniżki podatku dochodowego od osób fizycznych, wzrost wydatków publicznych na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem i zużycie pośrednie ze względu na wyższą niż oczekiwano podstawę w 2024 r. oraz zmniejszenie niektórych składników dochodów ze względu na skutki przewidywania, które zwiększyły dochody w 2024 r. Zgodnie z obliczeniami Komisji zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 7,0 % w 2025 r. Te prognozy wzrostu wydatków netto, które są niższe od przedstawionych w rocznym sprawozdaniu z postępów, wynikają z szacunków Komisji zakładających wyższy poziom niepełnego wykorzystania środków, a także z niewielkich rozbieżności w zakresie wpływu działań dyskrecjonalnych po stronie dochodów. Na podstawie szacunków Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej, który uwzględnia zarówno wydatki finansowane ze środków krajowych, jak i z budżetu UE, będzie w 2025 r. ekspansywny, na poziomie 0,6 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 45,0 % do końca 2025 r.

---

13 Eurostat – wskaźniki euro, 22 kwietnia 2025 r.

14 Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Ma on na celu ocenę impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych skorygowanych o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, ale uwzględniającą wydatki pokryte za pomocą bezzwrotnego wsparcia (dotacji) z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

Wzrost relacji długu do PKB w 2025 r. odzwierciedla głównie deficyt budżetowy, a także wartości rezydualne zmiany długu.

(17) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. bezzwrotne wsparcie („dotacje”) z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w 2025 r. ma posłużyć do sfinansowania wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 0,1 % PKB, podczas gdy w 2024 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,1 % PKB. Wydatki finansowane z bezzwrotnego wsparcia w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwiają wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające wydajność bez wywierania bezpośredniego wpływu na wynik i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Niderlandów.

(18) Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych na obronę w Niderlandach utrzymywały się na stałym poziomie 1,3 % PKB w latach 2021–2023[15]. Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki na obronę mają wynieść 1,5 % PKB zarówno w 2024 r., jak i w 2025 r. Odpowiada to wzrostowi o 0,2 punktu procentowego PKB w porównaniu z 2021 r.

(19) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki netto Niderlandów mają wzrosnąć o 7,0 % w 2025 r. i o 14,3 % łącznie w latach 2024 i 2025. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2025 r. przewiduje się, że wzrost wydatków netto Niderlandów w 2025 r. przekroczy zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie[16] o 1,4 % PKB w ujęciu rocznym. Biorąc pod uwagę lata 2024 i 2025 łącznie, prognozuje się, że również skumulowana stopa wzrostu wydatków netto będzie wyższa od zalecanej maksymalnej stopy wzrostu, stanowiąc odchylenie o 1,4 % PKB. Przewidywane odchylenia przekraczają próg 0,3 % PKB dla odchylenia rocznego i próg 0,6 % PKB dla odchylenia skumulowanego. W ujęciu ogólnym oznacza to ryzyko odchylenia od zalecanego maksymalnego wzrostu wydatków netto, gdy wiosną przyszłego roku dostępne będą dane dotyczące wyniku za 2025 r.

(20) W rocznym sprawozdaniu z postępów przewiduje się wzrost deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do 2,8 % PKB w 2026 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 47,8 % do końca 2026 r. Na okres po 2026 r. w rocznym sprawozdaniu z postępów przewiduje się spadek deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do 2,0 % PKB w 2027 r. i 2,2 % w 2028 r. Z kolei w odniesieniu do okresu po 2026 r. prognozowane jest, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB wzrośnie do 48,5 % w 2027 r., a następnie do 49,2 % w 2028 r. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2026 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2025 r. ma wynieść 2,7 % PKB. Wzrost deficytu w 2026 r. wynika głównie z reformy wojskowego systemu emerytalnego, która wymaga jednorazowego transferu ryczałtowego środków rządowych do funduszu emerytalnego pozostającego poza kontrolą rządu, co ma wpływ na budżet w wysokości 0,7 % PKB i co rejestruje się jako środek jednorazowy. Bez tej transakcji saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych poprawiłoby się jedynie umiarkowanie, ponieważ stawki VAT na niektóre towary i usługi są wyższe,

[15] Eurostat, wydatki publiczne według klasyfikacji funkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych (COFOG).

[16] Od 2026 r. przedmiotowe dane liczbowe będą widoczne na rachunku kontrolnym ustanowionym w art. 22 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

a przedziały podatku dochodowego od osób fizycznych nie są w pełni dostosowane do inflacji. Zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 3,8 % w 2026 r. Na podstawie szacunków Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej, który uwzględnia zarówno wydatki finansowane ze środków krajowych, jak i z budżetu UE, będzie w 2026 r. zasadniczo neutralny. Według prognoz Komisji relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 47,8 % do końca 2026 r. Wzrost relacji długu do PKB w 2026 r. odzwierciedla głównie deficyt budżetowy, a także wartości rezydualne zmiany długu.

Najważniejsze wyzwania w zakresie polityk publicznych

(21) W niderlandzkim systemie opodatkowania dochodów prywatnych niektóre aktywa ujmuje się inaczej niż pozostałe, co wpływa na alokację kapitału i zakłóca decyzje gospodarcze. Preferencyjnie traktuje się majątek gospodarstwa domowego i składki emerytalne, co zwiększa popyt na rynku mieszkaniowym zajmowanym przez właścicieli i obniża dochody do dyspozycji gospodarstw domowych ze względu na wysokie składki emerytalne. Ponadto posiadanie aktywów w spółkach zamkniętych (spółkach, w których większość udziałów jest w posiadaniu jedynie kilku osób) umożliwia podatnikom opóźnianie płatności podatków od tego typu zysków, przy jednoczesnym czerpaniu z nich korzyści dzięki nieopodatkowanym pożyczkom od spółki. Ponadto gospodarstwa domowe posiadające aktywa rynku finansowego są opodatkowane według zakładanych stóp zwrotu, co jest niekorzystne, gdy rzeczywista stopa zwrotu jest niższa. W rezultacie majątek netto gospodarstw domowych w Niderlandach jest w dużym stopniu skoncentrowany w niepłynnych formach majątku takich jak nieruchomości mieszkalne czy emerytury. Naraża to gospodarstwa domowe na większe ryzyko gospodarcze podczas wstrząsów gospodarczych i w wielu przypadkach może nie prowadzić do optymalnego modelu konsumpcji w ciągu ich cyklu życia, ponieważ dochody do dyspozycji są ograniczone wysokimi składkami emerytalnymi i spłatami kredytów hipotecznych w wieku produkcyjnym. Nierówne traktowanie pod względem podatkowym zarówno różnych rodzajów aktywów, jak i poszczególnych składników jednego rodzaju aktywów prowadzi arbitrażu podatkowego, zmniejsza zdolność systemu podatkowego do działania jako automatyczny stabilizator, pogłębia nierówności gospodarcze i może zakłócić efektywną alokację kapitału. W związku z tym to nierówne traktowanie jest również istotne z punktu widzenia rozwiązania problemu zakłóceń równowagi makroekonomicznej.

(22) Oprócz wymienionych powyżej zachęt podatkowych, zawyżenie cen na rynku mieszkaniowym wynika z braku nowych mieszkań. Rząd mógłby przyspieszyć swoje plany zwiększenia podaży mieszkań przez kompleksowe usunięcie przeszkód, które obecnie hamują budowę budynków mieszkalnych, a w szczególności poprzez uproszczenie procesów planowania i wydawania pozwoleń, które to procesy obecnie trwają średnio do 6–7 lat, a całkowity czas budowy wynosi 10 lat. Pomogłoby to złagodzić zakłócenia równowagi makroekonomicznej.

(23) Słabo rozwinięty prywatny rynek wynajmu, charakteryzujący się wysokimi kosztami i ograniczonymi możliwościami dla najemców, stanowi poważne wyzwanie pod względem przystępności cenowej i zwiększa zagrożenie ubóstwem gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach. Ostatnie zmiany w polityce, w tym rozszerzenie kontroli cen czynszów, zakaz zakupu nieruchomości na wynajem oraz zmiany w traktowaniu pod względem podatkowym nieruchomości na wynajem, pogłębiły istniejące niedobory podaży w prywatnym sektorze wynajmu. Niedobór przystępnych cenowo mieszkań na wynajem hamuje mobilność pracowników

i konkurencyjność. Aby rozwiązać ten problem, pomocne mogłoby być zrównoważenie zachęt do nabywania nieruchomości na własność i wynajmu oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycji poprzez umożliwienie większej swobody działania mechanizmów rynkowych w tym sektorze, co przyczyniłoby się do rozwoju prywatnego rynku wynajmu. To z kolei pomogłoby złagodzić zakłócenia równowagi makroekonomicznej.

(24) Niderlandzki system opieki długoterminowej stoi w obliczu poważnych wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństwa, kosztowną opieką instytucjonalną i hojnymi świadczeniami dla osób niesamodzielnych. W porównaniu z większością państw członkowskich Niderlandy wypadają dobrze pod względem adekwatności, dostępności i jakości systemu opieki długoterminowej, a także wielkości siły roboczej w tej dziedzinie. System ten jednak w coraz większym stopniu wywiera presję na budżet państwa. W 2022 r. całkowite wydatki na opiekę długoterminową w Niderlandach wyniosły 3,8 % PKB, co stanowi wyraźnie najwyższą wartość w UE. Ponadto w sprawozdaniu Komisji na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. przewiduje się, że wzrost wydatków na opiekę długoterminową w Niderlandach do 2070 r. będzie jednym z największych w UE. Działania mające na celu rozwiązanie tego problemu mogłyby obejmować dostosowanie dopłat, tj. udziałów własnych pacjentów, do kosztów opieki, którą otrzymują w ramach różnego rodzaju świadczeń. System działałby bardziej efektywnie, gdyby pacjenci wybierali miejsce opieki w oparciu o swoje indywidualne potrzeby, a nie ze względu na możliwość zminimalizowania dopłat. Do obniżenia kosztów mogłyby również przyczynić się dodatkowe inwestycje w profilaktykę mające na celu opóźnienie pojawienia się potrzeby korzystania z opieki długoterminowej oraz dalsza poprawa świadczenia opieki środowiskowej. Ulepszenia te mogłyby zapewnić skuteczniejszą alokację korzyści płynących z systemu bez uszczerbku dla szerokiego zakresu i wysokiej jakości tego systemu.

(25) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Spodziewane jest, że przyczynią się one do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów. Ze względu na te napięte ramy czasowe dokończenie skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Niderlandów dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.

(26) W Niderlandach obserwuje się przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Ważne jest, aby kontynuować starania na rzecz zapewnienia szybkiej realizacji tych programów, przy jednoczesnej maksymalizacji ich wpływu w terenie. Niderlandy podejmują już działania w ramach swoich programów polityki spójności w celu pobudzenia konkurencyjności i wzrostu gospodarczego. Jednocześnie Niderlandy nadal stoją w obliczu wyzwań i istnieje

możliwość dalszego zwiększania konkurencyjności, m.in. przez podnoszenie i zmianę kwalifikacji wśród osób ze słabszych grup społecznych oraz przez rozwój i wytwarzanie technologii krytycznych. Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (UE) 2021/1060 Niderlandy są zobowiązane – w ramach przeglądu śródokresowego funduszy polityki spójności – do dokonania przeglądu poszczególnych programów, biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych na 2024 r. We wnioskach Komisji przyjętych w dniu 1 kwietnia 2025 r.[17] wydłużono termin przedłożenia – w odniesieniu do każdego programu – oceny wyników przeglądu śródokresowego na okres po dniu 31 marca 2025 r. Przewidziano również elastyczne rozwiązania, które przyspieszą wdrażanie programów, oraz zachęty dla państw członkowskich do przeznaczania środków w ramach polityki spójności na pięć strategicznych obszarów priorytetowych Unii, a mianowicie na konkurencyjność w zakresie technologii strategicznych, obronność, mieszkalnictwo, odporność wodną i transformację energetyczną.

(27) Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) stanowi okazję do inwestowania w jeden z kluczowych priorytetów strategicznych UE dzięki wzmocnieniu konkurencyjności UE. Środki ze STEP są przekazywane za pośrednictwem 11 istniejących funduszy UE. Państwa członkowskie mogą również wnieść wkład w program InvestEU wspierający inwestycje w obszarach priorytetowych. Niderlandy mogłyby wykorzystać te inicjatywy do wspierania rozwoju lub wytwarzania technologii krytycznych, w tym czystych i zasobooszczędnych technologii.

(28) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy UE Niderlandy mierzą się z kilkoma dodatkowymi wyzwaniami, które dotyczą: (i) inwestycji w badania i rozwój, (ii) dostępu do finansowania, (iii) zależności od paliw kopalnych, (iv) ograniczeń w przesyłaniu energii elektrycznej, (v) nadmiernej depozycji azotu, (vi) niedoborów siły roboczej i kwalifikacji, (vii) umiejętności podstawowych oraz (viii) uczestnictwa w programach w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM).

(29) Niderlandy posiadają dobrze funkcjonujący system badań naukowych i innowacji i zajmują czwarte miejsce w oparciu o sumaryczny wskaźnik innowacyjności. Ostatnie tendencje wskazują jednak, że intensywność badań i rozwoju sektora publicznego i prywatnego spadła poniżej średniej unijnej i na całym świecie, co może ograniczać długoterminową konkurencyjność. W szczególności sektory takie jak przetwórstwo przemysłowe oraz technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT) borykają się ze znacznymi lukami inwestycyjnymi, przy czym udział inwestycji w wartości dodanej jest niższy niż w strefie euro. Udział inwestycji w badania i rozwój w wartości dodanej brutto w sektorze prywatnym pozostaje w tyle za innymi europejskimi liderami innowacji. Jednocześnie inwestycje publiczne w badania i rozwój spadają do poziomu poniżej średniej unijnej, a niedawne cięcia budżetowe w ramach Krajowego Funduszu Wzrostu jeszcze bardziej ograniczyły wsparcie publiczne dla innowacji. Aby sprostać tym wyzwaniom, potrzebne jest ukierunkowane podejście koncentrujące się na kluczowych obszarach konkurencji, inwestowaniu w infrastrukturę badawczo-

[17] Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającego rozporządzenia (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródokresowego, COM(2025) 123 final.

testową oraz promowaniu priorytetowych technologii określonych w krajowej strategii technologicznej, w tym technologii kwantowej, półprzewodników, sztucznej inteligencji i nauki o danych. Zwiększając publiczne poparcie dla innowacji, Niderlandy mogą wzmocnić środowisko innowacji i utrzymać swoją pozycję europejskiego lidera innowacji.

(30) Pomimo dobrze skapitalizowanych rynków finansowych, które zapewniają stabilne źródło finansowania dla gospodarki, a także jednego z najgłębszych rynków kapitału wysokiego ryzyka w UE, niektóre przedsiębiorstwa typu *start-up* i przedsiębiorstwa typu *scale-up* napotykają trudności w dostępie do finansowania. W szczególności istnieje luka w finansowaniu dla przedsiębiorstw typu *start-up*, których potrzeby kapitałowe przekraczają 10 mln EUR, oraz przedsiębiorstw *scale-up* ubiegających się o finansowanie powyżej 50 mln EUR przed komercjalizacją na dużą skalę. Są one w dużym stopniu uzależnione od inwestorów zagranicznych. Rząd niderlandzki ogłosił szereg inicjatyw mających na celu ułatwienie inwestycji w ekspansję takich przedsiębiorstw za pośrednictwem Invest-NL i Dutch Venture Initiative, jednak inicjatywy te muszą być skutecznie wdrażane i monitorowane. Obecna luka w finansowaniu może utrudnić innowacyjne inwestycje i długoterminową konkurencyjność, ponieważ przedsiębiorstwa typu *start-up* i przedsiębiorstwa *scale-up* wykazują wyższy wzrost wydajności niż inne nowe przedsiębiorstwa. Aby rozwiązać ten problem, Niderlandy mogą korzystać z narzędzi i systemów finansowania, takich jak gwarancje lub instrumenty międzyfunduszowe, w celu ukierunkowania środków finansowych i przyciągnięcia inwestorów instytucjonalnych, takich jak krajowe fundusze emerytalne, które są największymi w strefie euro.

(31) Niderlandy nadal w dużym stopniu opierają się na paliwach kopalnych. W 2023 r. ropa naftowa i gaz ziemny stanowiły odpowiednio 43,9 % i 33,8 % ogólnego koszyka energetycznego kraju, natomiast udział odnawialnych źródeł energii wyniósł zaledwie 13,8 %. Sprawia to, że niderlandzka gospodarka jest podatna na zmiany cen na świecie, i utrudnia przejście na zieloną gospodarkę. Pomimo postępów Niderlandów we wprowadzaniu odnawialnych źródeł energii, w szczególności morskiej energii wiatrowej, ich udział energii ze źródeł odnawialnych jest nadal niższy od średniej unijnej i niższy od wartości docelowych UE. Niderlandy muszą zatem dołożyć dodatkowych starań, aby zapewnić dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii i osiągnąć wyznaczone na 2030 r. cele UE dotyczące energii odnawialnej. Mogłoby to obejmować działania na rzecz ograniczenia ryzyka finansowego w sektorze morskiej energii wiatrowej w celu utrzymania atrakcyjności inwestycji w tej dziedzinie.

(32) Zwiększyły się ograniczenia przesyłowe sieci elektroenergetycznej, co ma wpływ zarówno na obszary wiejskie, jak i miejskie, a także na sieci przesyłowe i dystrybucyjne. Utrudnia to przejście na czystą energię, ogranicza działalność gospodarczą i osłabia konkurencyjność Niderlandów. Operatorzy sieci są często zmuszeni do odrzucania wniosków o dostęp do sieci od nowych producentów i konsumentów energii elektrycznej. Chociaż problem ograniczeń przesyłowych w sieci jest rozwiązywany poprzez połączenie inwestycji w sieć i inicjatyw regulacyjnych, oczekuje się, że ograniczenia przesyłowe w sieci nadal będą stanowić poważne wyzwanie w perspektywie krótko- i średnioterminowej, a zatem wymagać będą ciągłej uwagi i działań. Niderlandy mogłyby odnieść korzyści ze zwiększenia przepustowości swojej sieci przesyłowej i dystrybucyjnej, wdrożenia rozwiązań w zakresie elastyczności i zmniejszenia poziomu przepływów kołowych w sposób strukturalny, aby zmaksymalizować transgraniczny handel energią elektryczną w ramach istniejącej infrastruktury transgranicznej.

(33) Nadmierny poziom depozycji azotu, wynikający głównie – ale nie wyłącznie – z intensywnej działalności sektora rolnego, pozostaje poważnym wyzwaniem środowiskowym, które ma wpływ na całą niderlandzką gospodarkę. Nadmierna depozycja azotu prowadzi do przeżyźnienia i zakwaszenia gleby i wód, a jednocześnie znacznie ogranicza wydawanie pozwoleń na działalność budowlaną, opóźnia realizację niezbędnej infrastruktury i wpływa na konkurencyjność kraju. Problemem pozostaje również jakość wód powierzchniowych i gruntowych, ponieważ wiele zbiorników wodnych nie spełnia wymogów ramowej dyrektywy wodnej i dyrektywy azotanowej. W związku z tym potrzebne są dodatkowe działania, aby strukturalnie rozwiązać problem nadmiernej depozycji azotu w sektorach emitujących i przyspieszyć przejście na rolnictwo zrównoważone, w tym rolnictwo ekologiczne. W szczególności Niderlandy mogłyby odnieść korzyści z przyjęcia praktyk rolniczych mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia substancjami odżywczymi i pestycydami oraz emisji gazów cieplarnianych.

(34) Odsetek pracowników niderlandzkich zatrudnionych na podstawie elastycznych umów o pracę lub umów o pracę na czas określony jest niemal dwukrotnie wyższy od średniej unijnej. Ponadto na niderlandzkim rynku pracy istnieją różne zachęty, które stwarzają nierówne warunki działania dla pracowników i osób prowadzących działalność na własny rachunek niezatrudniających pracowników, co umożliwia fikcyjne samozatrudnienie i skutkuje stosunkowo wysokim udziałem osób samozatrudnionych w niderlandzkim rynku pracy. Powszechne stosowanie elastycznych umów o pracę przyczyniło się do segmentacji rynku pracy (tj. podziału rynku pracy na kategorie pracowników o różnych poziomach bezpieczeństwa zatrudnienia lub o odmiennym dostępie do świadczeń społecznych i innych) i w nieproporcjonalnym stopniu wpływa na słabsze grupy społeczne, takie jak pracownicy o niższym poziomie umiejętności i osoby ze środowisk migracyjnych. Pracownicy ci są bardziej narażeni na niepewne zatrudnienie charakteryzujące się ograniczonym dostępem do szkoleń, nieodpowiednią ochroną socjalną oraz większym ryzykiem ubóstwa pracujących i ryzykiem wykluczenia społecznego. Wysoki odsetek osób samozatrudnionych i zatrudnionych na podstawie elastycznej umowy o pracę może również wpływać na wzrost wydajności, ponieważ te formy zatrudnienia często oferują mniej możliwości uczenia się, rozwoju i szkolenia. Rząd wdraża pakiet działań mających na celu ograniczenie zachęt do samozatrudnienia i zatrudnienia na podstawie elastycznej umowy o pracę. Obejmują one: (i) różne zmiany legislacyjne służące ograniczeniu fikcyjnego samozatrudnienia i zmniejszeniu różnic między osobami samozatrudnionymi a pracownikami najemnymi, z których to zmian wszystkie są objęte niderlandzkim planem odbudowy i zwiększania odporności; oraz (ii) projekt ustawy, której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa zatrudnienia osobom pracującym na podstawie elastycznych umów o pracę. Wdrożenie tych planów w sposób kompleksowy i szybki ma kluczowe znaczenie dla rozwiązania tych utrzymujących się problemów na niderlandzkim rynku pracy.

(35) Niedobór siły roboczej i kwalifikacji nadal stanowi poważne wyzwanie w Niderlandach i dotyczy wielu sektorów, w tym opieki zdrowotnej, edukacji, technologii i technologii informacyjno-komunikacyjnych. Niderlandy wyróżniają się na tle innych krajów również pod tym względem, przy czym przedsiębiorstwa niderlandzkie znacznie częściej zgłaszają trudności z zatrudnieniem w porównaniu ze średnią unijną. Istnieje kilka czynników strukturalnych wpływających na niedobory siły roboczej, w tym tendencje demograficzne, powolny wzrost liczby pracowników i niska średnia liczba przepracowanych godzin. Ograniczenia te hamują produktywność i konkurencyjność. Pomimo wysokich wskaźników uczestnictwa

Niderlandy mają niewykorzystany potencjał siły roboczej, zwłaszcza wśród osób ze środowisk migracyjnych i pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy, w szczególności kobiet. Aby zwiększyć podaż pracy, można zachęcać ludzi do pracy w większym wymiarze godzin, w tym za pomocą środków z zakresu polityki umożliwiających im łączenie pracy z obowiązkami rodzinnymi i opiekuńczymi oraz poprzez promowanie jakości pracy i lepszych warunków pracy. Zwiększyć podaż pracy może również przyciąganie talentów. Rozwiązanie problemu niedoborów siły roboczej będzie wymagało wieloaspektowego podejścia ukierunkowanego na bariery sektorowe i pobudzającego inwestycje zwiększające produktywność. Zwiększenie możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji, w szczególności w przypadku osób znajdujących się na marginesie rynku pracy, będzie miało zasadnicze znaczenie dla zmniejszenia niedoborów, zachęcania do mobilności sektorowej i wspierania długoterminowej odporności gospodarczej. Środki z zakresu polityki po stronie popytu mogłyby koncentrować się na promowaniu sektorów o wysokiej wartości dodanej, a także sektorów zajmujących się wyzwaniami społecznymi, takich jak edukacja i opieka zdrowotna, na wspieraniu mobilności międzysektorowej oraz na zwiększaniu inwestycji w większą wydajność pracy oraz badania i rozwój.

(36) Spadek umiejętności podstawowych w Niderlandach jest jednym z największych w UE i osłabia wyniki kształcenia i wyniki na rynku pracy oraz konkurencyjność. Chociaż Niderlandy nadal mają stosunkowo wysoki odsetek uczniów osiągających najlepsze wyniki, w ostatnim dziesięcioleciu liczba osób osiągających słabe wyniki w nauce gwałtownie wzrosła w dziedzinie matematyki, nauk przyrodniczych i czytania ze zrozumieniem. Słabe wyniki w nauce są czterokrotnie częstsze wśród uczniów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji niż wśród ich rówieśników. Niedobory nauczycieli są znaczne i mogą wpływać na efekty uczenia się uczniów i utrudniać powszechny dostęp do edukacji o wysokiej jakości, ponieważ różnią się one w zależności od odsetka uczniów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji w szkołach oraz między regionami. Aby rozwiązać te problemy, Niderlandy mogłyby dokonać oceny i przeglądu istniejących działań mających na celu poprawę umiejętności podstawowych, takich jak „Centralny plan w zakresie umiejętności podstawowych” uruchomiony w 2022 r., oraz rozważyć działania służące poprawie efektów uczenia się uczniów, takie jak ułatwienie przejścia między różnymi ścieżkami kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem szkół, w których duża część uczniów pochodzi z grup defaworyzowanych.

(37) Niderlandy stoją przed wyzwaniem, jakim jest zapewnienie wystarczającej liczby absolwentów szkół wyższych w dziedzinach STEM, co przyczynia się do pogłębiania niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej. Mimo że odsetek osób z wyższym wykształceniem przekracza średnią unijną, kraj ten pozostaje w tyle pod względem odsetka absolwentów kierunków STEM. W szczególności kobiety i studenci ze środowisk migracyjnych są niedostatecznie reprezentowani w dziedzinach STEM. Aby rozwiązać ten problem, można zapewnić ukierunkowane wsparcie edukacyjne, w tym spersonalizowane wytyczne i dostosowane do potrzeb procesy nauczania. Takie inicjatywy mogą pomóc w przełamaniu barier i zachęcać niedostatecznie reprezentowane grupy do podjęcia studiów na kierunkach STEM.

(38) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2025 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki

gospodarczej strefy euro na 2025 r. W przypadku Niderlandów zalecenia 2, 3 i 5 mają pomóc we wdrożeniu pierwszego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy konkurencyjności, zalecenia 1, 4 i 5 – we wdrożeniu drugiego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy odporności, a zalecenie 1 – we wdrożeniu trzeciego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy stabilności makroekonomicznej i finansowej, określonych w zaleceniu na 2025 r.

(39) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i stwierdzonego przez nią istnienia zakłóceń równowagi zalecenia na podstawie art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniu 1. Polityki, o których mowa w zaleceniu 1, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z wysokim zadłużeniem sektora prywatnego w kontekście przeszacowanego rynku mieszkaniowego oraz podatnościom na zagrożenia związanym z wysoką nadwyżką obrotów bieżących Zalecenie 1 przyczynia się zarówno do korygowania zakłóceń równowagi, jak i do realizacji zalecenia w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, zgodnie z motywem 38,

NINIEJSZYM ZALECA Niderlandom podjęcie w latach 2025 i 2026 działań mających na celu:

1. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i wzmocnienie ogólnej gotowości bojowej zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z dnia 6 marca 2025 r. Zapewnienie, aby wydatki netto były zgodne ze ścieżką zaleconą przez Radę w dniu 21 stycznia 2025 r. Wprowadzenie zmian w opodatkowaniu różnych rodzajów dochodów z majątku, między innymi w celu ograniczenia zachęt dla finansowania zakupu domu lub mieszkania kredytem. Usunięcie przeszkód w budowie nowych lokali mieszkalnych przez uproszczenie procedur planowania i wydawania pozwoleń. Wspieranie rozwoju przystępnego cenowo prywatnego sektora wynajmu, m.in. przez uatrakcyjnienie inwestycji w tym sektorze. Zajęcie się kwestią oczekiwanego wzrostu wydatków na opiekę długoterminową w związku ze starzeniem się społeczeństwa przez zracjonalizowanie systemu opieki długoterminowej pod względem kosztów, w tym przez skuteczniejszą alokację świadczeń.

2. Zapewnienie skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, z uwagi na terminy dokończenia reform i inwestycji, które obowiązują na mocy rozporządzenia (UE) 2021/241. Zwiększenie tempa wdrażania programów polityki spójności (EFRR, FST, EFS+), z wykorzystaniem, w stosownych przypadkach, możliwości oferowanych w ramach przeglądu śródokresowego. Optymalne wykorzystanie unijnych instrumentów, w tym możliwości poprawy konkurencyjności, jakie oferują Program InvestEU i Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy.

3. Zwiększenie intensywności publicznych i prywatnych badań i rozwoju poprzez ukierunkowanie wsparcia na inwestycje w kluczowe technologie strategiczne. Wyeliminowanie luki w finansowaniu dla przedsiębiorstw typu *start-up* i przedsiębiorstw *scale-up* na późnym etapie przez wykorzystanie dostępnych narzędzi finansowania i zapewnienie zachęt do przyciągania inwestorów instytucjonalnych.

4. Zmniejszenie ogólnej zależności od paliw kopalnych przez przyspieszenie wprowadzania odnawialnych źródeł energii i poprawę efektywności energetycznej, zwłaszcza w budynkach. Zmniejszenie ograniczeń przesyłowych w sieci elektroenergetycznej przez zwiększenie przepustowości sieci przesyłowej

i dystrybucyjnej, wdrożenie rozwiązań w zakresie elastyczności, maksymalizację handlu międzystrefowego oraz dalsze uproszczenie procedur wydawania pozwoleń. Wdrożenie środków strukturalnych w celu skutecznego rozwiązania problemu nadmiernej depozycji azotu i pogorszenia jakości wody, zwłaszcza poprzez dalsze wysiłki na rzecz rolnictwa zrównoważonego.

5. Przyjęcie i zrealizowanie działań na rzecz ograniczenia zachęt do korzystania z elastycznych umów o pracę lub umów o pracę na czas określony. Zrealizowanie kompleksowych działań mających na celu rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej i kwalifikacji, w tym przez spożytkowanie niedostatecznie wykorzystywanego potencjału siły roboczej, zwiększenie możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich za pomocą ukierunkowanych i dostosowanych do potrzeb aktywnych polityk rynku pracy oraz przez zachęcanie do mobilności do sektorów o wysokiej wydajności i sektorów zajmujących się wyzwaniami społecznymi. Podnoszenie umiejętności podstawowych, również przez rozwiązanie problemu niedoboru nauczycieli i dostosowane środki wsparcia dla defaworyzowanych szkół, oraz zwiększenie uczestnictwa w programach STEM przez ukierunkowane wsparcie edukacyjne i doradztwo zawodowe, zwłaszcza dla kobiet i uczniów ze środowisk migracyjnych.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący